

Bregu: Regionalna saradnja postaje pouzdan model koji prati magnetsku privlačnost EU

U iščekivanju Samita zemalja Zapadnog Balkana u Poznanju

Piše: Majlinda Bregu, Generalna sekretarka Vijeća za regionalnu saradnju

Prije manje od 3 mjeseca, ova regija se obavezala i potpisala sporazum koji Zapadni Balkan uvodi u zonu besplatnog roaminga, po modelu „Roaming kao kod kuće“ (*Roam Like At Home/RLAH*) Evropske unije (EU). Jučer je to postalo stvarnost – što znači da će naši građani više razgovarati, pretraživati internet, slati više SMS poruka a plaćati manje, a za dvije godine neće biti NIKAKVIH troškova roaminga unutar regije, dok će troškovi prema EU biti mnogo niži. Ovo nam nije poklonjeno, nego smo naporno radili da bismo to postigli – naporno i brzo!

Sve se svodi na realna očekivanja začinjena velikom količinom odlučnosti, snage i volje političke regije, kao i istinskom podrškom evropskih lidera.

Stoga imamo velika očekivanja od predstojećeg Samita u Poznanju, jednog iz serije samita zemalja Zapadnog Balkana u okviru Berlinskog procesa, koja je počela prije nekoliko godina na inicijativu Vlade Njemačke. Jedan od tih samita, preciznije onaj u Trstu održan 2017. godine donio nam je usvajanje Višegodišnjeg akcionog plana za regionalni ekonomski prostor (MAP REA), koji obuhvata i novi Regionalni sporazum o roamingu.

Međutim, MAP REA se ne odnosi samo na roaming. Berlinski proces je iznjedrio mnogo dobrih inicijativa.

Ova regija je daleko odmakla u pripremi terena za uzajamno priznavanje **akademske kvalifikacije** u okviru šest ekonomija Zapadnog Balkana (ZB6), čime se otvara prostor za mobilnost kvalificiranih osoba koje traže posao u bilo kom trenutku unutar regije, na jednostavan i brz način; usklađivanje nacionalnih **investicijskih politika** sa Regionalnim programom investicijskih reformi (RIRA), uz zajedničku izradu okvirnog plana za promoviranje ove regije kao destinacije pogodne za investicije, budući da je Zapadnom Balkanu potreban koktel domaćih reformi, vlasništva nad reformama koje podržava EU i regionalne saradnje kako bi postao atraktivniji za **direktna strana ulaganja** (FDI); izradu plana za **integraciju Roma** u regiji, unapređenje njihovih uslova života kroz zadovoljavanje osnovnih ljudskih potreba: stambeno zbrinjavanje, zapošljavanje, obrazovanje, zdravstvena zaštita, upis u matične knjige; digitalna integracija je već ostvarila napredak u mnogim oblastima – regionalni **digitalni** samiti funkcioniraju (pripremamo se za treće izdanje u Tirani sljedeće godine, nakon 2 uspješno održana u Skoplju i Beogradu), a tu je i zajednički rad na pitanjima kibernetičke sigurnosti, politike za širokopojasni pristup internetu itd.

Sve to dugujemo građanima - građanima Zapadnog Balkana koji ovdje žive i žele tu i ostati – pa moramo nadmašiti sami sebe u pretvaranju ove regije u njihovu željenu destinaciju. Najnovije izdanje istraživanja javnog mnijenja i privrednika Balkanski barometar za 2019. Godinu, kojeg radi Vijeća za regionalnu saradnju, pokazuje šta ljudi zapravo žele: oni žele

radna mjesta – 60% njih je zabrinuto zbog nezaposlenosti, ali sve više brinu i zbog korupcije i odliva mozgova; 39% razmišlja o odlasku iz regije kako bi potražili posao u inostranstvu. S druge strane, vjeruju u koristi koje donose regionalna saradnja (74%) i evropske integracije (56% - više od polovine stanovništva, prvi put nakon 5 izdanja Balkanskog barometra; to se naročito odnosi na mlade – 61%). Privrednici šalju još glasnije poruke: 70% je zadovoljno ukidanjem plaćanja roaminga jer im to pomaže u poslovanju; 67% cijeni kvalitet regionalne saradnje i smatra je korisnom, a 64% tako misli o članstvu u EU.

Ipak, u regiji postoje brojni problemi i neslaganja. Ali iskreno, niko nije bio tako naivan da pomisli da će se interesi čudesno uskladiti nakon manje od tri godine postojanja ideje o regionalnom ekonomskom prostoru. **Ovo je sadašnjost: za mene je REA danas više od skupa stubova (tačno je da ne stoje svi zajedno uspravno i čvrsto), sa prostorom za uvođenje novih ideja, ali ga najviše vidim kao model spoznaje o tome da regionalna saradnja djeluje u našem najboljem interesu. Zajedničke vrijednosti i interesi se moraju vrlo brzo pretočiti u vlasništvo i veću spremnost za saradnju na uklanjanju postojećih prepreka regionalnoj saradnji. Na kraju, veze koje nas spajaju jače su od individualnih odluka koje nas dijele.**

Da rezimiramo - 1. jula su snižene cijene roaminga. Samit zemalja Zapadnog Balkana će početi 4. jula u Poznanju. **EU ima magnetsku privlačnost, a regionalna saradnja postaje pouzdan model. Radi budućnosti, osvrnimo se na prošlost zato što neprijatna prošlost i dalje predstavlja prijetnju! Ali REA ima jasan status, a u njegovoj srži je zajedništvo. Dajmo snagu regionalnom ekonomskom prostoru i regionalnoj saradnji da iscertaju put za održivo i dugoročno pomirenje na Zapadnom Balkanu! Kroz ekonomiju, uklanjajući sve postojeće prepreke!**